

Nummar 4.
18ad jakkegærdde.

Korsfjord'ast:
30ad FEBRUAR 1916.

Redaktøra:
OLE A. ANDERSEN.

Galater-girje.

(Loga 3. kap.)

Go mi lokkap dam girje Paulusest, de oaidnep mi daggo bokte su oudastmorraš Galatalažaidi. Si legje gærde gulddalam Paulus sarne, go son læi govvedam Kristus sin čalmi ouddi russinavlljuvvum. Ja si legje vuostaivalddam dam sarne ja daggobokte oddasist rie-gadam. Mutto de botte „laka-sardnedægjek“ ja algge moivik dam særvegodde. Si celkke die-dostge, atte gal Paulus læ riehta sardnedam, duotta læ atte Kristus læ gillam ja jabmam min suddoi diti. Riehta læ Paulus sardnedam. Æi si sattam su dubmit albmoset værreopatægjen; dastgo son sardnedegi dak lakaoapatægjek Galatalažaidi, ja go si legje ožžom sin riehta mjelde guorraset Paulusa oapo, de lasetegje vela: Dat læ ila uccan, atte di lepet gullam Kristus ruossa evangelium. Jos di dattobetet šaddat riehta buorre kristalažak, de berrebetet di diktot ječadek birračuppujuvvut! Ja gal æska rie-gadam kristalaš dakka vaiko maid. Birračuoppam gulai dam boares littoi, ja læi dego muttom lagaš gasta-litto, man bokte dat manna daihe olmuš oazžoi odda nama. Birračuppujubme læi laga vuluš ja guskolaš oazžai. Go Galatalažak dam gulle, de si legje gærgad dasa. Dat soabai nuft burist dam boares oazžai. Mutto sikke

lakasardnedægjek ja Galatalažak manne mædda dam čiegos duottavuoda, atte Kristus læi ollašuttam buok laga gaibbadusaid, nuft maidai damage dago, ja atte dal læi Kristus evangelium dakkam sin likkolažžan ja Paulus duosta vela jærrat: Læigo dat laga dagobokte, atte di oazžoides Vuoina, daihe osko sardnedeme bokte?

Paulus ješ gærde læmaš okta lagašlava; mutto dal læi son čovdujuvvum dast erit (i laga bokte; mutto Kristus-evangelium bokte). Ja damditi čælla sin Galatalažaidi, atte jos oktage sarned sigjidi æra evangelium, go Kristus russinavlljuvvum, son lekus garroduvvum, daihe maidai nubbastutta, son lekus garroduvvum [Loga 1. kap. 6—9].

Mutto cælkka soames: Æi dak laka-sardnedægjek biettalam Kristusa. Dat gal læ duotta, atte æi si biettalam su nuftgo mailme bæste; mutto si biettalegje daddeke su famo dam lakai, atte si sagotegje logadago lassen Kristusa evangeliumi. Si lasetegje Kristus bæstem famo birračuoppamin; dastgo si celkke, atte dat læ ainas darbašlaš. Ja Paulus laseta: „Fria-vutti læ Kristus oastam min, čužžot damditi manosek ja allet šat adde ječadek šlavavuoda gæssag vuollai. Jos di diktebetet ječadek birračuppujuvvut (dat læ: laga dago vuollai, man nuft dafhost), de læ Kristus duššas. Ja dat olmuš, gutte adda ječas laga šlavavuoda vuollai, læ gædnegas doallat dam olles laga. Di lepet ærranam Kristusest, di gudek dattobetet vanhurskesendakkujuvvut

laga bokte; di lepet jorralam ar-most erit j. n. v. (Loga kap. 5, 1).

*

Nuft čalla dat oskaldes Hærra apostal Galatalažaidi, ja nævvo sin ruoktot maccat dam ouddalaš boares armo dillai. „Jos arbbe ožžujuvvu laga bokte, de dat i šat ožžujuvvu loppadusa bokte; mutto Ibmel læ addam dam Abrahami loppadusa bokte“ (3, 18). Ja dat loppadus ožžujuvvu osko bokte Kristus ala, ja osko boatta gulubokte Kristus evangeliuma, mi læ dat buorre daihe ilolaš saka, maid Paulus ja maid monge [Ovla Andras] læm sardnedam. Dat læi mi frian dagai mu suddost čovdujuvvum sieło, ja dam sæmma mon læm sardnedam maidai mu mioldolbmuidasam. Mutto mon læm oaidnam ja gullam, atte lakaprofetak Sameædnamest læ alle-lassivuostaičužžom mu, ja muttomak vela navddek mu værreprofetan. Mutto go mon sardnedam Kristus russinavlljuvvum, de æi dadde sate vuostaibigjat dam agalaš duottavuoda. Mutto dat læ oidnujuvvum, atte go mon læm guoddam daid særvegoddi, de læ dak lakaprofetak boattam ja cælk-kam daidi nuorra kristalažaidi aido sæmma go Galatalažaidi celkkujuvvui: Dat læ duotta maid Ovla Andras læ sardnedam Kristus evangelium birra, ja dat læ buorre go di lepet boattam „buoreb jurddagid“ ala; mutto idast læk vela galle. Di galggabetet dakkat duom ja dam. (Æneb).

Vieljalažat
Din Ovla Andras.

Redaktora matke-brævva.

III.

Go dat bitta čallujuvvu, de læm mon Arendal gavpugest. Lillesandast, gost mon čallim mu oudeb matkrebravvam?, manai muttomatke nubbe ucca gavpugi, man namma læi Grimstad, gost særvvegodde oudast olmai Heimdal dæivai mu kaja alde. Son læ oappes Sameædnamest dam rajest go son jodi Lunja rokke mielde Sameædnamest sardnedam røisost gukkis aige dastouddal. Soai jodiga dalle Čaccesullust, Varjaggest ja Dæno joga vuolas, finaiga Buolbmagest maidai. Havske læi suina dæivadet; dastgo son rakisti Same naššon ja su aidno halidus læi silloi bestujubme. Son læi maidai fidnam Korsfjordast. Gal vissa mangas su dovdekk.

Grimstadast mon dollim moadde čoaggema, ja girikko læi dievva gulddalegjin.

Dast manai mu matke viddasebbot Feviki, gost mon dollim guokte čoaggem sodnabæive. Ibmel buristsivndedi maidai dastge su sanes ja gatamuša ganjal laktadi gulddalægji niera. Ibmel sadne læ vuoigna ja ællem.

*

Fevik læ okta daina baikin, gost stuorab dampak rakaduvvujek. Ja gal dast læige fabrika. Guokte hamburgar sturrosas dampalegje dalle rakadæme vuolde. Suottas læi oaidnet, moft dampak rakaduvvujek. Dast manai fast mu matke Arendali. Mon læm dast orrom juo moadde bæive. Dat læ hui fina čabba gavpug. Galgam dast læt olles vakko. Maidai dastge læ skipafabrika. Manebarga, dam 15ad februar dpatuvai juoga, mi vissa i dpatuva nuft davja Norgast. Gaskabæive aige ožžom mon sane fabrikbargin, atte boattet sarnedet sigijidi dam bodda go si gaskabæive dalle. Ja gal gulddalægjek æi vaillon. Stuora darkkelvuodain gulddalegje si Ibmel sane dam stuora barggolanjast. Ja go sardne læi gærggam, de si fast manne

sin barggosæsek. Dam fabrikast barggek ædnag kristalaš barggek, gæk dattok gullat Ibmel sane vela barggodimoi siste, ja dam lakai šaddek vela sin barggo guimekge, gæk æi læk oskolažak, gullat Hærra bovddemjiena. Dam lakai šadda Ibmel valddegodde vidduvvut ædnam alde. Vuoi, man havske, go kristalažak juokke baikest čajetek sin ællemæsek siste. gæn hærra si balvvalek. Dalle šadda Ibmel namma gudnejattujuvvut ædnam alde.

*

Dabe Mada-Norgast læ dal vahaš fast dalvvam; mutto dat i biste nuft bære gukka.

Dabe læ stuora dampalegje ja skipa jottem. Okta boatta lastain ja nubbe fast vuolga. Mutto i læk mærrajotti matke dam aige nuft rafhalaš. Soatteskipak gurrik Norga gaddi ja bærraigečček stuora darkkelvuodain, atte i oktage fievred lobetis galvo. Okta nubbe skipa saddijuvvu dam aige bodnai, daihe maidai valddujuvvu „fanggan“. Oddasemus lake duššendakkat galvo skipaid dam maneb aige læ, atte cakketet dola daidi, ja nuft šaddek duššen buollek.

Soatte assuransa i assurere šat buok lagaš galvodam aige. Ikte deivvim mon ovta oskolaš skipakapteina, gutte galgai borjastet Englandi telegrafstoalpoiguim. Son muittali mudnji, atte dal læi son garvis vuolget; mutto i ožžom assuransa; dastgo tuiskalaš læ gielddam fievredæmest daggar galvo Englandi. Olmai rieppo læi bænta hædest. Arvvaladdai mæsta borjanet assuransataga. I læk buorre dam aige læt mærraolmai, erinoamačet olggoednam fartast.

Bagje sabmelaš læ min aige dat likkotemus olmuš. I darbaš ballat kanonain ige minain, go jottemen læ. Mutto maidai sustge fertte læt vahaš ruossa, go vaivvašuvva ouddamærka diti čuoikain, gumpin ja boacosuollagin. Mutto i dat goit hæga varra læt.

Min aigge læ juokke dafhost okta imašlaš aigge — nuftgo maidai okta luovos aigge.

Buok rafhearvvaladdam min aige adnujuvvu dušše duššen ja

bogostakkan.

Man gukka galgga Hærra gierddat dam stuora ibmelmætomvuoda?

Usteblaš dærvuodaiguim.

Ovla Andras.

Kare-akko.

Son læi okta caggin gielldast okta daina, gæn lusa nuorra kristalažak ferttijegje mannat sarnodam varas, go si legje hædest, ja alelassi manne si su lutte erit movtegis mielain ja arvostmattujuvvum ain doallat gidda osko ællemest.

Dak legje su buoremus boddok, go son bæσαι læt ovtast oskolažaiguim, ja davja dat manai nuft čoaggalmasainge, atte sust læi soames sadne loapatussi, ja erinoamačet daid nuoraidi, atte si galgge læt gocevažak ja gierddavažak ja ožžot ænebuid mielde. Ja su samek manne vaibmoi ja æi šaddam vajaldattujuvvut nuft farga. Sust læi oudastmoraš su ječas olbmuidis oudast, ja son dagai buok mi læi su famost alelassi muitotet dam avkalemusa.

Ovta gærde ovta čoaggema mannel læimek mi ovtast Karin su nieida lutte. Ige mannam gukkis aigge ouddalgo son algati su sagast, atte dat læi buok darbaslemus migjidi, atte juksat ouddan ja læt mielde.

De fuomaši muttom mist ovta gova sust, go son čokkai girje giedast. „Moft don læk fuomašam dam Kare?“ saddajerrujuvvut. „Juo“, vastedi Kare, „dal læm mon boares ja ožžom farga farrit, ja go mu manak bessek oaidnet mu gova ja muittek mu, de datošim mon nuft ainas, atte maidai sige muitašegje, atte mon legjim vaibmel dam girjai (bibali).“

Dal læ Kare farrim sidi (albmai) ja læ dam joavko særvest, mi lavllu dam ođđa lavllaga.

Mutto ain čokka son govast ja govva duodašta olbmuidi, dam davvir birra, maid Kare læi gavdnam dam girjest. Ædnagak su manain læk maidai gavdnam dam davvera ja dat læ vissa imašlaš jurddaguim ja gitosin Ibmelli, atte si gečček dam rakis gova.

Addus lbel, atte mist l fēi marga daggar ædne, mak čujotek bajaguvllui sin manaidi ællemest ja maidai mannel go si læ erit mannaml

Bugonœs.

Hr. redaktora!

Bivdam saje dam moadde sadnai, mast muittalan: dam rænga jabmem birra, man birra ouddal læ muittaluvvum dam blađe alde.

Dam rængast læi daggar vaimovuole davdda læmaš ouddalgo bođi mu lusa, muittalek cerak, gæid dalost læ orrom ænemusat, ja maidai muge lutte læi čađa aige buocas. Hallemas aige, go bođi ja bœsai rænggan, de dasa bođi sudnje dat vaddo garrasebot go ouddal. Ja go son jami, de mon vižžim ovta ako, gutte basai su rubmaš, ja maidai litte dugjojægje. Ja de mannim mon doalvvot su havdai. Ja go mon dokko bottim, de bođi telefona, atte dat olmuš læ goddum, ja dokko bođi politiimæister ja guokte doaktara, ja si čalle ja gečče dam rubmaš, mutto ihan dat læm nuft moft læi vaddalus addujuvvum bajas. Sæmmast dutkujuvvujim monge — ige diedostge gavdnujuvvum mikkege, go dat læi jabmam davda bokte.

Gađaš olbmuk vigga vissa vaimoin ja gielesvuodain mu gidda bigjat; mutto go i læm sin haldost, gutte mainasti niegost, ja nuft manai dat gielesvuotta mietta mailme, atte dat rængga læ goddum. Mutto mon im hæpanam; dastgo mon læm mainetæbme. Dat læmaš ouddal juo, atte olbmuk læ gæččalam mu ala gielestet. Jos mon læm fidnem maidege bissoin, nuftgo rievan, de læ gæččalam gađas-tet ja namatet vaiko manen. Aei diedostge mu ječčam belji gullut; mutto sælge bæld nuftgo læ davalaš vuoke. Čalmi oudast læ nuft buorek, ja nuft maidai dæmge aše diti mu čielatet »Nuorttanaste« boktege; mutto mon gal læm fria dam ašest.

Mon læm ožžom girje leusmand betjenest, ja mon jakam, atte dat olmuš oazžo buorre balka su gielesvuodas oudast. Ja don, gutte daggari læk čallam »Nuorttanastai« mu birra,

mon dieđam burist gi don læk, ik darbašgaddet atte mon im dieđe du nama. Muttom baikest mon ellim gallemen, no diedostge mudnji lokkalegje dam bitta »Nuorttanastest«. Dast legje guokte nieida, soai manaiga goabbag lovkoi boagostet, gaddiga vissa mon hæpanam; mutto daiddek ječa hæppad juksat sagadæsek diti, ja vissa læ ruttatnem halost min gæfhes aige j. n. v. Mon im bala dam aše dafhost. Ja doaktar girjest gal læi dam basse ako namma; mutto im dieđe, gost læ vuolggam. Gal dat dittujuvvu čallujuvvum Sydvarangerest.

A. P.

*

Redaktora læ lossa mielast dam aše diti, ja vaddala sagga, atte min čallek galggek daggar duššalaš sagai čallet min blađđai. Go redaktora i dovda æmbo dam aššai, de i sate son dam birra æmbo dagjat. Aše ferttebetet di ječa čilgget, ja redaktora læ gædnegas dam čalle olles nama almotet dam sivatallum olbmai, namalassi Anders Perseni, gutte dam baja-bælde bittas læ bæloštam ječas.

Mi avčop damditi min ustebid læt varrogasa sin čallagiuim dastmannel.

Red.

*

Redaktora læ ožžom ovta vastadusa K. Hansen »Læstadius poastal arvvalussi«; mutto go dam bittast læ ila ollo saltte, de gavdnap mi buoremussan dam diktet sisavaldemest.

Red.

Mailme-soatte.

Soattedolla ain buolla sæmma garraset go ouddal.

Ruošša

læ dal dakkam stuorab vuoto, ja valddam olles soattevæga Erze-cumest fanggan, dai lokko læi 100,000 olbma. Ruoššak vuitte daggobokte 1041 kanovna. Franska præsidenta læ saddim Ruoša kæisari likkosavaldaga dam stuora vuoto diti.

Serbiast

galggek læt hirbmos dilolašvuodak.

Soade mielde čuovvo alelassi garrodus ja garrodusa mielde hætte ja varnotesvuotta.

Tuiskalandast

i galga læt borramuš hætte, jos vela soatte bistaši marga jage.

Englandast

læ dal buok naittalkættes olbmuk goččujuvvum soatteplævga vuollai. Dušše naittalem olbmak bessek fria soadest. Damditi sadđai hui hoappo engels olbmaidi naittalad-dat go dat laka bođi fabmoi.

Mutto dal læ ila manned. Gi dal i læš naittalam, fertte mannat soatteplævga vuollai.

Grækenlandast

galgga dal læt hirbmos moivve ja rafhetesvuotta. Varnotesvuotta ja hætte galgga læt stuores.

Suokkad læ vuost soatte aihmo čielggat nuft farga.

Amerikast

šadde dal præsidntvalgga Wilson læ divvom ječas fast ouddan. Dat præsidntvalgga dakka ollo Amerikai dam varalaš soade aige. Jos Amerika dal ožoši odđa præsidnta, man siste assa vebašge soattevarra, de lifči Amerika soadest oktanmanost. — Wilson læmaš dam ragjai okta rafhalaš ja jurbmalaš olmai, gutte læ gierddam ollo vahaga su vuostaičuožžoines.

Wilson læ maidai kristalaš mielag olmuš. Dat muittaluvvu gieskad, atte go son ovta bæive bođi parlamente (stuoradiggai) celki son olbmaidasas: Mu hœr-rak, mon oskom rokkusgullujume ala, ja de luoittadi ješ čabbides ala ja rokkadalai.

Minak

rivddek ain Mada-Norga gaddi mietta. Nuft maidai oljofatak.

Dalvve-dalkke

garra muotta stoarmain læ fast hærjedam Mada-Norga bagjel, ja dat čabba ja liegga gidđa dalkke fast gaiddam.

Divras aigek.

Dampaselskapek ain lasetet travta galvoi ala, ja nuft divrru galvvo æmbo ja æmbo. Imašgo stata dam i galga kontroleret. vaiko stata ješ læ mielde maksemen statsbidrag dai selskapidi.

Dak franska bondeakak.

Soatte mieldes bukta manga imašlaš dinga ja dapatusaid.

Dal go olbmak læk soadest, de ferttijek nissonak Frankrikast doaimatet buok dalobargoid, nuftgo vela barggat fabrikainge muttom sajin.

Nuft muittaluvvu, atte franska nissonak dal doaimatet ædnam bargo olles mærest. Si læ dal valddam sin boadnjaidæsek sajid.

Gavpugin oidnujek dušše manak ja boares nissonak gatai alde. Si gattejek namalassi viesoid ja šivitid, rakadek ækkedes borramuša dassačigo nissonak bottet ruoktot. Nissonak — boarraseb-bok nuftgo nuorabak — vugjik arrad iddedest daid gievrassavv-said mæccai barggam varas. Si læk ječa gilvvam ja lagjim ja valddam sisa gordnid.

Go okta soattekorrespondenta ovta bæive jærαι guovte bondeakast, gæk gattiga ovta dalo aibas guovta, ævago soai savvam oažžot tuiska soattefangai aldsesæsga vækken, vastedæiga soai:

„Jakakgo don, atte dat ædnam mi jugai min ječamek vara, datto gilvvujuvvut sist?“

Ovta ækked, go viessodakid ranes lavdnje baidnujuvvui ækkesbæivaš ruksis violette suodn-

jarin — muittala korrespondenta — gullim mon guokte nieida, gæk bodiga bargost, sardnodæmen ovtast. Dat okta celki: „Jos sust vela lifči dušše okta gietta, de mon rakistifčim su vela“.

Dat nubbe vastedi: „Jos son vela boadaši ruoktot alma lattoitaga, datošim mon vela rakistet su æmbo go goassege oudal“.

Bagjel Frankrika stuora ædnamid vuoinada ječasoaffaruššam basse vuoina, man ruotas læ nissonid vainost.

Daggar læ duotta rakisvuotta. Soatte almostatta čielggaset olbmu moare nubbe vuostai, nuftgo maidai nubbe bælest rakisvuoda ædnamasas ja olbmuidis vuostai.

Olmuš-goddim

laka Norgast.

Januar ja februar manost 1876 dapaturvai maņemuš-gærde, atte olmušgoddem ašše rangaštuvvui čæbečuoppamin min ædnamest 40 jage dast oudal.

Dam 25 januar čæbečuppjuvvui rangaštusfanga Wallin, gutte læi sorbmim giddagas inspektora Hammer Bergenest; dam 18. februar čæbečuppjuvvui Sofie Johannesnieidda, gutte læi sorbmim su daloolbmuides, gæid lutte son balvvali namalassi grosserer Stang ja frua Fredrikshaldast, addededin sigjidi merko; ja maņemusta čæbečuppjuvvui Kristoffer Grindalen, gutte læi sorbmim ovta bonde Løitenest — dam 25 februar 1876. Dast maņnel i læk mikkege jabmem rangaštusaid doaimatuvvum Norgast.

Dal læ dal lagabokte 22ad mai 1902, mi loaidasti fabmoi 1905, heittujuvvum borgalaš bagjelduolbmamest; mutto dat satta adnujuvvut muttom lagaš militær bagjelduolbmamest.

Juokke sabmelaš

berre oddajagest doallat su aidno bladest „Nuorttanaste“. Dinggu dal, de don oažžok blade odda jage nr. 1 rajest.

Navdenakik

sikke guovččain, gunipin, albasin, gedtkin, ruksis—rista—čappis ja silbarievanin, vilgis—ranis—alik ja čappis—njalain, čævvain, neđin ja buoidagin ostojuvvujek must alimus haddidi.

Sadde navdenakkid poasta mælde munje deika gæčadubmai, de alimus haddik mærrereduvvujek daida ja diedetuvvu æigadi.

Jos son dutta fallojuvvum haddidi, de saddejuvvu ruttamakso sudnje, mutto jos i, de ruoktotsaddejuvvujek nokkik franco.

Buok æra sorta nokkik maid ostojik alimus haddidi.

S. A. Samuelsen,
Karasjok.

O d d a girjek!

»BIBALA OAPPO OAMEDOVDO BIRRA.« Hadde 25 evre frimærkak ja girje boatta fria poastast. Dam girjest læ 60 sido.

Darogiel girje »VORE BRØDRE LAPPERNE«, 96 sido ja manga gova, mast maidai min miššon bargid govak, maid særvest maidai Lunja rokke ja »Nuorttanaste« redaktora govva. Dat darogiel girje muittala Same miššon bargo birra Sameædnamest algo rajest dam ragjai. Dam girjest gavdnu maidai Sami apostal Thomas von Westen govva. Hadde 30 evre frimærkak, fria poastas sadjuvvum. — Daggar dinggum-brævak æi mana portofria poastast. Dinggu dallanaga ja čale:

Nuorttanaste ekspedition,
Korsfjorden, Altenfjord.

Vuoleduvvum haddai.

A. Larsen samegiel muittalus girje „Bæive-Algo“ vuoddujuvvu dal 80 ørei, porto 5 øra. Min kommissio-æak, bigjek dam muittui.

Girje satta dingujuvvut mu bokte

A. Larsen,
Repparfjord, Finmarken.